

Sankte Pers tre döttrar.

Det var på den tiden Vår Herre gick omkring på jorden. Sankte Pär hade en dotter och fick tre friare till henne. Han talte om för Vår Herre, hurledes det var. Han tyckte lika bra om alla tre friarna och ville ha dem till svärsöner alla tre. " Du skall gå ut tilia på morgonen, och till den som du först möter skall du säga : God morgon, min dotter. Det skall du göra två dar i rad." Sankte Pär gjorde så, och första morgonen mötte han en halter gås, som karpade förjämnan. God morgon, min dotter, sa han, och så blev gåsen hans dotter. - Den andra morgonen mötte han en gammal räljer grisaso. God morgon, min dotter, sa han, och så blev hon också hans dotter. Så tog han dem med sig hem och gifte bort dem. Men det är därför det finns tre slags fruntimmer: några karpa förjämnan, det är efter den halta gåsen, några äro lata och rälia, det är efter grisason, men några är granna och snälla, det är efter Sankte Pärs riktiga dotter.

(Ovanstående hade sagesmannen " läst i bok ")

Bror Lustig och hans ränsel.

Bror Lustig hade av Vår Herre fått en besynnerlig ränsel.

Allt vad han ville kunde han önska sig i den. Så kom han en gång till ett ställe och bad om husly. Ja, de sa', att det gick knappt för sig, för de hade bara ett rum till övers, och där var fullt med spöken. Bror Lustig sa', att det gjorde ingenting, för han skulle nog klara sig, och så fick han ligga där. - På natten kom där fram en massa spöken, det var tretton stycken smådjävlar, och de höllo rent på att pina livet av honom. Då önskade han dem alla tretton i sin ränsel. På morgonen tog han ränseln på ryggen och gick till en smedja, och där lade han den på städet, och bad smeden att få låna den största släggan, och så klände han till. Han slog ihjäl de tolv, men den trettonde snuddade han bara till litet vid huvudet, så att den blev enögd, och sedan för den iväg till Pocker.

En dag tyckte han, att det blev för drygt att gå omkring här på jorden, och så gick han till himmelen. Men när han kom fram, sa' Vår Herre, att det var omöjligt för honom att komma in, för han hade gjort för många synder, utan han fick ge sig i vag till det andra stället. När han kom dit, var den där trettonde, enögde,

som han hållit på att slå ihjäl, portvakt, och han sa' till Hin,
Där är han, som slog ihjäl de tolv. Om vi släpper in honom här,
önskar han hela helvetet i påsen, och sedan slår han ihjäl oss.
Och så fick han inte komma in där heller. Då gick han tillbaka
till himmelen, men vår Herre sa', att han inte fick komma in,
fast de inte ville ha honom i helvetet. Då bad han vår Herre
att ta ränseln för den var för tung för honom. Det gjorde vår
Herre, men Bror Lustig önskade sig in i ränseln, och där är han
den dag i dag är.

(Ovanstående "läst i bok")

G. G. G.

Biskopen "utan sorger och bekymmer".

Det var en biskop, som hade satt upp en skylt utanför sitt hus: "Här lever jag förutan sorger och bekymmer." En gång kom kungen förbi; han fick se skylten och stannade och tyckte, att det var märkvärdigt, att han, som var kung, inte kunde leva utan bekymmer, och han hade en biskop, som kunde leva utan sorger och bekymmer. Han steg av sin häst, lämnade den till sin adjutant och gick in till biskopen och undrade, hur han kunnat sätta upp en sådan skylt, och så sade han till honom, att dagen efter kom han tillbaka, och då skulle biskopen besvara tre frågor, och kunde han inte det, så skulle han var avsatt från sitt ämbete. Så gick kungen ut och tog sin häst och for vidare.

Biskopen blev mycket övergiven och ledsen och visste inte, på vad sätt han skulle kunna besvara frågorna. Men han hade en möllare, som var en rask och fintlig karl. Honom skickade han bud på, och han lovade, att han skulle ordna det, om han fick låna biskopens dräkt.

Dagen efter kom kungen tillbaka. Möllaren gick honom till mötes, klädd i biskopens kläder. Kungen trodde, att det var bisko-

pen och frågade honom, hur mycket han (kungen) var värd. Ja, sade möllaren, Kristus såldes för 30 silverpenningar; Hans Majestät måste vara en penning mindre värd. Detta medgav kungen. Sedan frågte han honom, hur lång tid han behövde för att resa jorden runt. Möllaren svarade:

Sala o rid,

som solen framskrid.

Så satte han både kappa och krage

och korset i pant,

för han gjorde resan galant

för dygnet.

Ja, det fick kungen också medge. Sedan frågte han honom, om han kunde säga honom, vad han tänkte på. Ja, möllaren svarade, att han tänkte, att det var biskopen, som han talade med, men det var bara biskopens möllare Per, han talte med. Då sade konungen: Gack du dig och var biskop, och biskopen kan varda din möllare i stället.

3003

Den förste baronen.

"Han som ä student o en larder kar, ved han pau va sätt di fåste baronerna kommed te o hårr namned kommed opp?"

Jo, det var en rik herre, som hade ett stort gods, och mycket rik var han, men han kunde inte få några barn. Men hans torpare hade många glyttar, och så frågade han en av dem, hur han bar sig åt. Torparen sade, att han lade sin kvinna på ett hårt föremål, men herremannen hade nog sin på ett för mjukt, och därför blev det ingenting av det, för det fjädrade för mycket. Och han sade till herremannen, att han kunde lägga henne på en tuva i skogen, så gick det nog bra. Det gjorde han. I närheten av stället, där de var, stod en bagge tjudrad, och rätt som det var gav han herremannen en "knöck" i ändan och hjälpte till, så att "där ble en glött å dä". - När nu pågen var född, blev det frågan om, vad baggen och torparen skulle ha för sitt besvär. Frun föreslog, att torparen skulle få sitt torp gratis, men gubben ville, att "vären" skulle ha det, och så gav han i stället torparen det bästa hemmanet på godset. Men när nu pågen var född, var det frågan om, vad han skulle heta, och frun gav sig hundan på, att han skulle ha namn efter "vären", men så tyckte de att

det var för galet, att en kristen människa skulle ha ett sådant namn, och så kallade de honom i stället för baronen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3003

Herremannen och torparen.

Det var en herre, som hade så kallades en fin fru, två fina "dottrar" och två fina "soner". En gång var de till middag, och det var en torpare, som skulle dela en stekter gås, så att alla fingo lika. Han fick en stor köttkniv. Så skar han huvudet av gåsen och gav det åt greven, för han var familjens huvud. Så skar han av strupen och gav grevinnan, för allt skulle gå genom strupen på henne. Sedan skar han av fötterna och gav ungfröknarna, för att de skulle ha bra fötter för att springa och köra sladder till grevinnan. Sedan gav han unggrevarna vingarna, för de skulle snart flyga ur boet, och så sade han: jag, som är en redig arbetare, behöver en redig gås, och så tog han gåsen och gick.

Samme torpare blev en gång ställder dit och skulle dela upp fem ägg i tre lotter. Äggen kommo fram på bordet; han tog ett och sa: Ett ägg, greven och grevinnan blir 3. Så tog han ett ägg till och sa: Ett ägg och barongrevarna blir också 3. Och ett ägg och ungfröknarna blir också 3. Men jag, som är en redig arbetare, behöver två ägg, och det blir också 3.

"Ved han varfor di sir 'stau som en Hans'?"

Jo, på Sönnarslöv bodde där en herre, som hette Riddercrantz, och han hade en torpare, som hette Hans och som alltid tjänstgjorde hos honom. De brukade sitta och spela kort och dricka brännvin och andra starka drycker. Så en vacker dag sade Riddercrantz till Hans: När ja nu bler dö o ja bler bisatt, lova me å ta kortlegen mä de o ett halt stopp brännevin o gau te körkan klockan 12 paa natten. Hans fick lova att göra det. Riddercrantzen dog, och Hans tänkte på det han lovat. Till sist gick han till prästen och talade om hur det var. Har du lovat det, får du fullfölja och göra det, sade prästen. Hans fick nycklarna till kyrkan, och när Riddercrantz var bisatt, gick han dit och kröp ner i en stol och mycket rädd var han. Klockan 12 flög locket av kistan, och Riddercrantz reste sig upp. Hans, är du där? frågade han. Ja, pep Hans. Så frågade han en gång till, och då svarade Hans litet högre, och när han sporde för tredje gången, svarade han "ja" högt och tydligt. Kom fram med dig, sa Riddercrantz. Hans gick fram till kistan. Har du kortlegen och det halva stopet brännevin med?

Skriv endast på denna sida!

3003

- Ja! - Ta fram det! - Och så drucko de brännvin och spelade en tolva. När de gjort det, sade Riddercrantz: Du har alltid varit mig behjälplig både när jag levde och nu, sedan jag är död. Följ nu med till Ågesholm (Ovesholm), så ska vi spöka där i natt. Ja, Hans följde med, och de "rykte" in i spiskammaren. Riddercrantz började "klarera" med fingrarna på porslinet och sade till Hans, att han skulle hjälpa till, men när han började fingra på tallrikarna, rök de i golvet och gick sönder. - Så höll de på hela natten. Men på morgonen, när tocken gol för tredje gången, sade Riddercrantz: Nu är det tid för den döde att ge sig av. Tack ska du ha för att du varit mig behjälplig! Och så försvann han. - Men på morgonen stod Hans i Ågesholms spiskammare och såg dum ut. Det är därför en säger: Där står du som en Hans.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3003

Prästen Bring i Brönnestad.

Det var en präst i Brönnestad, som hette Bring. Han blev adlad av Carl XI, för att han förde ett dyrbart dokument genom danskar-
nas linjer till kungen. Han hade borrarat hål i sin ridkäpp, och
där förvarade han dokumentet.- En annan gång räddade han några
svenska officerare från döden. Snapphanarna hade tagit en hel
skvadron svenskar tillfånga; manskapet sänkte de i Finjasjön, men
Bring lockade dem att skicka officerarna levande till danske kungen,
som - sade han - kom att betala bra för dem. På det sättet räddade
han deras liv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3003

Wrangeln på Ovesholm.

Det var den galne Wrangeln på Ågesholm. Han var en gång ute och reste; han skulle till Degeberga gästgivaregård. När han kom där i närheten, mötte han en smålänning, en "stiamagare", och Wrangeln skrek till honom att köra åt sidan. - "Nådigste Herre, halva vägen är min", sade smålänningen och körde inte undan mer. Då sade Wrangel: Stanna här till i morgon, ska vi slås. Klår du mig ska du få 15 riksdaler. - Tackar mycket, nådigste Herre, jag är ute på förtjänst, och jag tar vad konjak jag får, sa smålänningen. Dagen efter kom Wrangeln körandes, och ekipaget hann knappt stanna, förrän han var på smålänningen och lade honom på knä. - Tackar, nådigste Herre, sade smålänningen, det var första taget, det andra får jag ta, och så lade han Wrangeln under sig och klådde upp honom. Då började Wrangeln be för sig och lovade honom de 15 riksdalerna och en stor middag till. - Tackar, nådigste Herre, jag har aldrig i min tid kommit till något utan att ärligt ha förtjänat det; jag får väl ändå arbeta herrns kropp en stund till, sade smålänningen, och så gav han sig till att klå honom igen.

Carl XV.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3003

När Carl XV var kronprins, bodde han mycket på Bäckaskog. Han fick en gång spörja, att där skulle vara bondbryllup i Kviinge, och han spatserade dit ensam. Han som alla kringstrykare fick traktering i köket, när han kom till bryllupsgården. När de ätit, skulle de dansa på logen, och han frågade brudgummen, om han fick dansa första valsen med bruden. Det fick han, men när de sedan dansade, tittade alla på, för ingen kunde svänga sig som kronprinsen. När han dansat, tog han upp 150 Banco och skänkte brudgummen i present. Han blev där länge och roade sig, och när han skulle marschera därifrån, gav han vardera spelemannen 50 kronor för det de spelat. Då började man gissa, att det måste vara någon från kungliga sviten på Bäckaskog. När han skulle gå, sade han till brudens far, att om han hade något ärende kunde han komma till Bäckaskog och bli trakterad, och då begrep han, att det var Sveriges kronprins, han talade med, och han ångrade bara, att han låtit traktera honom i köket.